

Vart är vi – och sjukvården - på väg?

Diskussionsseminarium vid årsmötet med Läkare för Miljön 17.3.2013

Människans globala påverkan blir alltmer tydlig inom många områden (klimat, ozon, kväve-, fosforecykel, försurning av haven, partikelföroreningar mm). Vetenskapssamhället har föreslagit gränsvärden som i ökad utsträckning överskrids. Det finns ett allt mer accepterat förslag att den era vi nu går in i benämns *antropocen* (från *holocen*) och som karaktäriseras av människans globala påverkan. Allt fler forskare anser att vi bör beakta detta i hanteringen av samhällsutvecklingen.

- *Energikris*: Den fossila energin blir allt dyrare och mer smutsig samtidigt som de hållbara alternativen är mycket mindre energitäta.
- *Finansiell kris*: De finansiella systemen är dysfunktionella och driver bara på utvecklingen mot allt mindre sustainability.
- *Planet boundaries*: Inom ett antal områden ser vi nu att jorden överutnyttjas/förgiftas, där klimatet är bara en fråga.
- *Befolkningsökning, social och demokratisk belastning*: Problem med att hantera dessa ödesfrågor inom och mellan samhällen.

Frågeställningar:

- Beslutsfattare förlitar sig ofta på tekniska lösningar, bl.a. för att lösa energifrågan. Detta gäller även sjukvården, t.ex. nanomedicin, omvårdnadsrobotar, it-system för patienter.¹ *Är detta en framkomlig väg? Vilka är förutsättningarna?*
- Vi ser från Grekland hur välfärdssamhället rasar samman. En ökande del av medelklassen ställs utan bostad och arbete och hänvisas till soppköken. Sjukhusinläggningar och självmord ökar men det dras ner på pengar till sjukvården. Lokala odlingar ökar. David Jonstad menar att allt talar för att samhället bryts ner i små självförsörjande enheter, bland annat pga. brist på eller allt för dyr energi till transporter. Omställningsrörelsen i olika delar av världen satsar på lokal odling samt bytesekonomi eller lokal valuta.^{2,3,4,5} *Vilken sjukvård kan bedrivas i ett samhälle där den övergripande strukturen kanske lösts upp? Idag lägger vi sjuka år till livet – kommer vi att ha råd med det i framtiden? Klyftorna växer – kommer vi att ha råd att ge samma sjukvård till alla?*
- Den globala fertiliteten har minskat snabbt och ligger nu på ca 2,5 levande födda barn per kvinna. I delar av världen har problem med infertilitet ökat – påverkan från kemikalier kan inte uteslutas. Likaså har proportionen pojkar/flickor ändrats kraftigt delar av världen (ner till 3 flickor/10 pojkar). Risken för pandemier ökar så länge vi har möjlighet att resa. Risken för att infektionssjukdomar tar nya grepp om folkhälsan ökar för varje år. Sjukdomar relaterade till vällevnad och stress ökar också i länder där alla inte har tillgång till god sjukvård. *Vad tror vi om befolkningsutvecklingen?*

1. Empati och high tech. Delresultat från LEV-projektet. Anders Ekholm,

Socialdepartementet 2012. U<http://www.regeringen.se/sb/d/15974/a/204043>

2. Hållbarhet och framtidens sjukvård. Nyhetsbrevet 2/2012 www.lakareformiljon.se

3. Krisens resa. Grus & Guld 1/2014 <http://www.grusoguld.se/52-2/>

4. Artiklar om ekonomi och hälsa på hemsidan www.lakareformiljon.se

5. David Jonstad: Kollaps. Ordfront 2012